

Nazwa jednostki prowadzącej kierunek:	Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku, Wydział Ogólnomedyczny		
Nazwa kierunku:	Pielęgniarstwo		
Poziom kształcenia:	Pierwszego stopnia		
Profil kształcenia:	Praktyczny		
Moduły wprowadzające / wymagania wstępne:	Student zna zagadnienia z zakresu anatomii i fizjologii		
Nazwa modułu (przedmiot lub grupa przedmiotów):	Farmakologia		
Osoby prowadzące:	Dr Emilia Laskowska		
Forma studiów /liczba godzin /liczba punktów ECTS:	Kod przedmiotu P-1-K-F	ECTS: 2	
	studia stacjonarne w/ćw	studia niestacjonarne w/ćw	Liczba punktów ECTS
Zajęcia zorganizowane:	20/25h	-	1,5
Praca własna studenta:	15 h	-	0,5
Bilans nakładu pracy studenta:	Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:		
	udział w wykładach	20 h	1
	udział w seminariach	25h	0,5
	konsultacje	2	-
	RAZEM:	47h	1,5
	Samodzielna praca studenta:		
	przygotowanie do ćwiczeń	5h	0,5
	przygotowanie do kolokwiów	5h	
	przygotowanie do egzaminu	5h	
RAZEM:	15 h	0,5	
Cele modułu:			

Opanowanie podstawowych wiadomości z zakresu działania różnych grup leków, działania narkotyków, podstawowe zagadnienia związane z leczeniem zatruć i uzależnień.		
Efekty kształcenia:		
Przedmiotowy efekt kształcenia	Efekty kształcenia	Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
Wiedza		
EKP_W01.	charakteryzuje poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy działania, przemiany w ustroju i działania uboczne;	A.W16.
EKP_W02.	omawia podstawowe zasady farmakoterapii;	A.W17.
EKP_W03.	charakteryzuje poszczególne grupy leków i ich zastosowanie lecznicze oraz zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;	A.W18.
EKP_W04	zna wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;	A.W22.
EKP_W05	zna ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, oraz zna procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;	A.W23.
EKP_W06	zna zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;	A.W24.
EKP_W07	zna grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach oraz postacie i drogi podania leków.”	A.W25.
Umiejętności		
EKP_U01.	ocenia wpływ leczenia farmakologicznego na fizjologiczne i biochemiczne procesy zachodzące w poszczególnych narządach;	A.U8.
EKP_U02.	różnicuje poszczególne grupy leków i ich zastosowanie lecznicze;	A.U9.
EKP_U03.	zna problematykę leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;	A.U10.
EKP_U04.	szacuje niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych	A.U16.
EKP_U05.	posługuje się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;	A.U18.
EKP_U06.	posiada umiejętności umożliwiające wystawianie recept na leki niezbędne do kontynuacji leczenia, w ramach realizacji zleceń lekarskich;	A.U19.
EKP_U07.	posiada umiejętność przygotowania zapisu form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego	A.U20.

	zleconych przez lekarza.”,	
Kompetencje społeczne		
EKP_ K01.	systematycznie wzbogaca wiedze zawodowa i kształtuje umiejętności, dążąc do profesjonalizmu;	D.K2.
EKP_ K02.	wykazuje odpowiedzialność moralna za człowieka i wykonywanie zadań zawodowych;	D.K4.
EKP_ K03.	przestrzega praw pacjenta;	D.K5.
EKP_ K04.	rzetelnie i dokładnie wykonuje powierzone obowiązki zawodowe;	D.K6.
Forma zajęć/metody dydaktyczne:		
Wykłady - metody podające: wykład informacyjny, opis, objaśnienie lub wyjaśnienie;		
Metody weryfikacji efektu kształcenia:		
Nr efektu kształcenia	Metody weryfikacji efektu kształcenia	
	Formujące:	Podsumowujące:
A.W16.	Kolokwium	egzamin teoretyczny
A.W17.	Kolokwium	egzamin teoretyczny
A.W18.	Kolokwium	egzamin teoretyczny
A.U8.	Obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	
A.U9.	Obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	
A.U10.	Obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	
A.U16.	Obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	
D.K2.	Ocena zaangażowania w dyskusji	
D.K4.	Ocena zaangażowania w dyskusji	
D.K5.	Ocena zaangażowania w dyskusji	
D.K6.	Ocena zaangażowania w dyskusji	
Treści programowe:		

WYKŁADY – 20 GODZ

1. Podstawowe pojęcia z zakresu farmakologii . Działanie leków. Dawkowanie leków, drogi podawania leków. Czynniki wpływające na działanie leków. Działania niepożądane i toksyczne leków.
2. Farmakokinetyka – losy leków w organizmie.
3. Farmakodynamika – mechanizmy działania leków.
4. Farmakologia układu nerwowego
5. Farmakologia gruczołów wydzielania wewnętrznego.
6. Farmakologia układu krążenia
7. Podstawy chemioterapii.
8. Farmakologia układu pokarmowego.
9. Farmakologia układu oddechowego.
10. Toksykologia ogólna, wiadomości o zatruciach ostrych i przewlekłych. Rodzaje i mechanizmy zatruc. Czynniki wpływające na toksyczność ksenobiotyków. Toksykometria.
11. Przedstawienie wytycznych Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 .10. 2015 r. w sprawie recept wystawianych przez pielęgniarki i położne - sposób i tryb wystawiania recept przez pielęgniarki i położne, wzór recepty uprawniającej do nabycia leku, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrobu medycznego; sposób zaopatrywania w druki recept i sposób ich przechowywania, sposób realizacji recept oraz kontroli ich wystawiania i realizacji.

SEMINARIA – 25 GODZ

1. Przedstawienie wytycznych Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 .10. 2015 r. w sprawie wykazu substancji czynnych zawartych w lekach, wykazu środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wykazu wyrobów medycznych i wykazu badań diagnostycznych.
2. Leki stosowane w terapii bólu.
3. Leki działające na krew i środki krwiozastępcze.
4. Środki znieczulające miejscowo.
5. Środki do znieczulenia ogólnego.
6. Leki stosowane w zakażeniach bakteryjnych, wirusowych, pasożytniczych i grzybiczych.
7. Środki antyseptyczne i odkażające.
8. Toksykologia wybranych związków organicznych, związków alifatycznych i aromatycznych.
9. Odrębności farmakoterapii w ciąży, laktacji, w wieku dziecięcym i podeszłym.
10. Źródła informacji o lekach.
11. Edukacja pacjenta w farmakoterapii.
12. Zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich.

Literatura podstawowa:

1. Farmakologia i toksykologia Mutschlera, Ernst Mutschler, Gerd Geisslinger, Heyo.K. Kroemer, Sabine Menzel, Peter Ruth. Redakcja naukowa Marek Drożdżik, Ivan Kocić, Dariusz Pawlak, MedPharm 2016, Wrocław.
2. Biofarmacja. Małgorzata Sznitkowska, Roman Kaliszan. Edra Urban&Partner, 2017, Wrocław.
3. Kompendium farmakologii i farmakoterapii. Andrzej Danysz, Włodzimierz Buczek, Urban&Partner, 2008, Wrocław.
4. Gaworska -Krzemińska A., Kilańska D., Dominiak I.: Ordynowanie leków i wypisywanie recept. Edumetriq, Sopot 2016, wydanie I

Literatura uzupełniająca:	
1. Farmakologia. Podstawy farmakologii tom 1 i 2 pod redakcją Wojciecha Kostkowskiego i Zbigniewa S. Hermana, PZWL 2007 Warszawa	
Program opracował/a, data opracowania programu	dr Emilia Laskowska